

ÎNCHEIERE

24 iulie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Staver împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală privind încasarea prejudiciului material și moral, împotriva deciziei din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 06 aprilie 2018, avocatul Petru Bobu, acționând în interesele lui Petru Staver a depus cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală privind încasarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin ordonanța din 15 februarie 2017 emisă de organul de urmărire penală din cadrul poliției de frontieră a Ministerului Afacerilor Interne, a fost pornită cauza penală pe faptul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 27, 207 Cod penal.

A menționat că, în temeiul procesului-verbal de reținere din 15 februarie 2017, Petru Staver a fost reținut pe un termen de 72 ore, fiind bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 207 Cod penal, iar prin ordonanța din 17 februarie 2017 a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 206 alin. (3) lit.b¹), f) Cod penal.

Prin încheierea din 17 februarie 2017 Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în privința lui Petru Staver a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe un termen de 20 zile, menținută prin decizia din 27 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, iar ulterior măsura preventivă a fost prelungită pe un termen de 30 zile.

La 22 februarie 2017, ordonanța de punere sub învinuire a fost atacată în ordinea stabilită de art. 299¹ Cod de procedură penală, la procurorul ierarhic superior a Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze

Speciale, însă plângerea a fost respinsă de același procuror, acțiunile căruia au fost contestate.

Prin ordonanța din 06 aprilie 2017 a fost scos de sub urmărire penală Petru Staver din motivul că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de copii, măsura preventivă încetând de drept în aceeași zi.

Astfel Petru Staver a fost bănuit ilicit penal și învinuit de săvârșirea unei infracțiuni deosebit de grave, aflându-se în arest pe un termen de 51 zile, fiind privat de libertate.

Totodată cazul respectiv a fost mediatizat, evenimentul având o rezonanță socială sporită, devenind cunoscut unui cerc mare de rude, prieteni, colegi, cazul fiind perceput ca o crimă odioasă.

De asemenea, la momentul petrecerii evenimentelor descrise, dînsul avea o activitate în Germania, fiind antrenat cu automobilul personal la un oficiu poștal, pe care în legătură cu urmărirea penală l-a pierdut, astfel nu a reușit să achite costul automobilului, procurat în leasing.

A solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 42 000 de lei și cu titlu de prejudiciu material 8 000 de lei.

Prin hotărârea din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Petru Staver.

S-a încasat din bugetul de stat în beneficiul lui Petru Staver prejudiciul material în sumă de 8 000 de lei și prejudiciul moral în sumă de 8 000 de lei.

În rest, pretențiile reclamantului au fost respinse ca fiind neîntemeiate (f.d. 118-125).

Prin decizia din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală, cu menținerea hotărârii din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 164-175).

Pentru a decide astfel, instanța de apel, coroborând normele legale ce țin de repararea prejudiciului în urma acțiunilor ilegale a organelor de urmărire penală cu circumstanțele de fapt stabilite în cadrul examinării cauzei, a concluzionat că lui Petru Staver i-au fost lezate drepturile sale, fiindu-i cauzat un prejudiciu moral.

A specificat că, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, starea de stres și frustrare cauzate lui Petru Staver, instanța de fond în temeiul legal a concluzionat că suma de 8 000 de lei este în măsură de a atenua suferințele psihice și fizice cauzate, fiind echitabilă și suficientă pentru prejudiciul suferit, iar suma solicitată în acest sens de către acesta de 42 000 de lei, este una excesivă.

A conchis că soluția dată de instanța de fond este corectă, motivată și amplu argumentată, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor juridice și făcând trimitere, atât la probele administrate, cât și dispozițiile legale aplicabile la caz.

La 27 mai 2019 Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva deciziei din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă, ca fiind neîntemeiată (f.d. 181-185).

În susținerea recursului a indicat prevederile art. 432 alin. (1), (2) lit. c) și (4) Cod de procedura civilă.

În motivarea recursului a menționat că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material care reglementează aprecierea prejudiciului moral.

A indicat că, hotărârea instanței de fond menținută prin decizia instanței de apel, se întemeiază pe concluzii ce derivă din aprecierea greșită a dovezilor administrate și ca urmare a aplicării normelor de drept material ce reglementează repararea prejudiciului prin prisma Legii nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A specificat că, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare unele condiții speciale și anume existența faptei ilicite. Or, la materialele cauzei nu există nici un act emis de către judecătorul de instrucție sau instanța de judecată prin care acțiunile organului de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată ar fi fost declarate ilegale.

A afirmat că, pornirea urmăririi penale constituie o modalitate legală de desfășurare a urmăririi penale. Or, pornirea urmăririi penale, recunoașterea persoanei în calitate de bănuț, dispunerea aplicării sechestrului, punerea persoanei sub învinuire, sunt doar niște măsuri procesuale care nu încalcă drepturile persoanei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoaștință participanților la proces conform scrisorii de însoțire la 05 aprilie 2019 (f.d. 176), iar potrivit avizului de recepție a fost recepționată de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 19 aprilie 2019 (f.d. 179).

Prin urmare, recursul declarat la 27 mai 2019 de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova a fost depus în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

La 20 iunie 2019 în adresa intimațiilor a fost expediat recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, fiind înștiințați despre necesitatea depunerii referinței pe marginea recursului declarat (f.d.190).

La 22 iulie 2019 Petru Staver, reprezentat de avocatul Petru Bobu, a depus referință la cererea de recurs depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, menționând că recursul are un caracter declarativ, care prezintă în sine doar dezacordul cu soluția instanței de apel, lipsind temeiurile de drept, iar rolul recursului este de a controla legalitatea deciziei atacate. Astfel a solicitat declararea inadmisibilității recursului, cu menținerea în vigoare a actelor judecătorești emise

pe cauza dată de către instanțele ierarhic inferioare.

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a

are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursurile declarate nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărîre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle vs Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74). De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag.45 sau *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh